

далекому прекрасному мейнстримі, або Туди й назад”, Ю. Винничука “Міфологічні персонажі в українській готичній прозі”. Натомість творчі зустрічі з письменниками склалися з певної автопрезентації письменника, відповідей на запитання, які часто-густо були найцікавішим і найінформативнішим складником зустрічі, та автограф-сесії. На таких творчих зустрічах із своїми читачами спілкувалися А. Сапковський, М. Успенський, Д. Биков, А. Валентинов та Г. Л. Олді (Д. Громов і О. Ладиженський), С. Дяченко.

На круглому столі “Через що молодь мало читає книжки?” молоді читачі власним досвідом заперечували песимістичні спостереження старших колег. А паралельно йшло живе голосування за улюблених авторів, чиї прізвища стояли в номінаційних списках на нагородження. Голосування проводилося цілком демократично, у ньому брали участь усі зареєстровані учасники конференції, а результати було об’явлено на урочистому закритті конференції. У великій формі фантастичної прози лауреатами стали Г.Л. Олді та А. Валентинов з романом “Алюмен. Книга 3. Механізм життя”. У номінації “середня форма (повість)” перше місце здобув Д. Колодан, автор “Часу Бармаглота”. Перше місце за малу форму знов-таки отримав Г.Л. Олді (оповідання “Карусель”). У номінації “Перекладна книжка” перше місце посів М. Флінн за роман “Ейфельхайм” (переклад А. Бодрова). У номінації “Критика, літературознавство” перемогла М. Галіна.

Окремою номінацією виступав “Кращий твір українською мовою”. Переможця обирала комісія Всеукраїнського літоб’єднання “Кобзар” (голова – Д. Папета, заступник голови – Л. Крок). Перше місце було присуджено Станіславові Росовецькому за містичний роман “Помста першодрукаря” (видавництво “Зелений пес”). А друге місце поділили К. Матвієнко (за роман “Гроза над Славутичем”) і Г. Пагутяк, авторка роману “Урізька готика”.

Не були забуті й молоді автори. Дипломи влаштованих для них конкурсів і майстер-класу І. Стронговського отримали Ю. Сіромолот, Ю. Лебединська, І. Сілівра, З. Луценко, К. Козирев, О. Субчак, А. Рибалка, а також таємничий Дракон Уфо, що переміг у конкурсі “Зоряна фортеця”. У програмі конференції був також спектакль аніме-групи Fighting Dreamers “Тремтливі Пелюстки Сакури” та перегляд фільмів “Відримасгор” і “Вікно в Париж”.

Отримано 21 листопада 2010 р.

*Кіра Корнєєва
м. Київ*

ЛІТЕРАТУРА І МАСОВА КУЛЬТУРА

28–29 жовтня відбувся черговий, уже п’ятий міжнародний міждисциплінарний симпозиум, організований відділом теорії літератури Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України. Ініціатором симпозиуму, як і попередніх, присвячених тематиці модернізму, європеїзму, літературної критики в Україні, стала завідувач відділу теорії літератури, член-кор. НАН України Т. Гундорова. Тема цього симпозиуму – “Зони контакту: Література і масова культура”, а до участі в ньому долучилися відділ кінознавства Інституту мистецтвознавства, фольклористики і етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ, Українське Фулбрайтівське товариство та Український центр культурних досліджень.

Організатори запропонували учасникам симпозиуму замислитися над актуальними для сучасного літературознавства питаннями: естетика, поетика й рецепція масової культури у дзеркалі літературного тексту; література і кіно; література і спорт; література і медицина; література і джаз; кіч як метамова масової культури та її використання в літературі; трансформація літературних жанрів під впливом масової культури; масова культура як посередник глобалізаційних і політичних літературних

міфів; інсценізація/екранізація/візуалізація художніх творів як проблема рецепції і культурного перекладу.

Проблематика конференції зацікавила літературознавців з різних регіонів, і до участі в симпозіумі зголосилося понад 80 учасників з різних міст України (Бердянськ, Запоріжжя, Кам'янець-Подільський, Київ, Луганськ, Львів, Любар, Миколаїв, Полтава, Рівне, Сімферополь, Тернопіль, Хмельницький, Черкаси, Чернівці) та з-за її меж (Молдова, Польща, Росія). Прикметною рисою симпозіуму стала участь у ньому молодих дослідників. Вочевидь, це можна пояснити тим, що його тематика виходить за коло традиційних в Україні літературознавчих тем. Так само показово, що активну участь у роботі симпозіуму взяли дослідники зарубіжних літератур.

На основі надісланих заявок було сформовано три великі сесії, які розділилися на 14 підсекцій і відбувалися паралельно. Оскільки на кожен з підсекцій припадало по три-чотири доповіді, учасники мали можливість не лише виголосити свої доповіді, а й узяти участь у дискусіях, обговореннях, порушити питання, які стимулюватимуть подальші дослідження взаємодії літератури і масової культури.

Новаторськими, цікавими були виступи дослідників американської літератури, вихованців Центру американських студій: *О. Гона*, *О. Бондаренко*, *Г. Покидько*, *Г. Стембковської*, *Н. Криницької*, *О. Дубініної*, *Н. Шпильової*. Студії, присвячені перетину літератури і масової культури, в американістиці вже мають тривалу й потужну традицію; цей досвід виявився особливо актуальним для української гуманітаристики.

Виразний міждисциплінарний характер оприлюднених на конференції досліджень засвідчив новий підхід до теоретико- й історико-літературних студій, здійснюваних в Україні. Особливий акцент симпозіуму, засвідчений уже на пленарному засіданні, полягав у розширенні культурологічного поля літературознавчих досліджень. Зокрема, *С. Тримбач* (доповідь “Олександр Довженко: слово для пророка, екран для плебса”) наголосив на месіанській парадигмі розвитку радянської культури, *О. Пронкевич* (доповідь “Образ Дон Кіхота в анімаційних фільмах”) розгорнув широку й багату асоціаціями, моделями та інтерпретаціями картину ретрансляції образу Дон Кіхота засобами мультиплікації, *Т. Гундорова* (доповідь “Літературний ярмарок: Гоголь-фетиш сучасного літературного поля”) показала мультимедійний характер літературного поля, асоційованого з літературним ярмарком, та роль Гоголя як фетиша нової видовищно-ринкової моделі сучасної культури. Загалом робота секцій, побудованих на стику літератури і кіно, засвідчила потужний інтерпретаційний потенціал подібних досліджень. Нові культурологічні та літературознавчі аспекти були також продемонстровані в доповідях *В. Левицького* “Рецепція міщанської культури в київському тексті 1910-х – 1930-х років”, *А. Фелькер* “Китчевые формы репрезентации образа А. С. Пушкина в рецепции массовой культуры”, *У. Левко* “Маркери масової культури у візуальних інтерпретаціях науково-фантастичних творів: специфіка кінопрочитань *science fiction* С. Лема”, *Р. Тхорук* “Драма й історія. Драматична історія про опіку над глядачем”.

На симпозіумі прозвучали доповіді на такі нові для сучасного літературознавства теми, як, наприклад, вплив літературного дискурсу на кіножанр “фільму нуар” (*Л. Кульчинська*) і медицини на тематику художньої творчості (*О. Григоренко*). Ішлося про візуалізацію літератури і жанр коміксу (*Д. Айдачич*, “Комікс у прозі постмодернізму”, *Я. Стріха*, “Комікс: бідний родич великої літератури”), про медикалізоване візуалізоване тіло (*О. Бондаренко*), про поетику їжі в сучасній літературі (*Г. Покидько*), про генезу сучасних жанрів на основі минулих художніх форм (*О. Михед*, “Антиутопія як генологічний фактор реаліті-роману”). Зацікавлення викликала ґрунтовна доповідь *С. Масенко* про джазовий дискурс у німецькомовній літературі. Новим було й те, що на симпозіумі предметом дискусії стали взаємини фольклору і масової культури, а також шкільні підручники як явище масової культури (*Л. Сосенко* й *Т. Шевчук*). Жваве обговорення викликала доповідь *Н. Лебединцевої* про сучасну українську поезію.

На секціях головували відомі науковці (*Т. Денисова*, *О. Пронкевич*, *С. Тримбач*, *Л. Новікова*, *Р. Тхорук*, *І. Бетко*, *О. Гон*, *Т. Рязанцева*, *С. Філоненко*, *Д. Айдачич*, *Л. Демська-Будзуляк*), які професійно задавали тональність та напрямок дискусій.

Завершився симпозіум круглим столом “Масова література в Україні: стан і перспективи”, який вела Т. Гундорова. Це, мабуть, перша спроба в українському літературознавстві започаткувати соціологічне осмислення явища масової літератури, її можливостей, меж і практик в Україні. До участі у круглому столі, окрім учасників симпозіуму, були запрошені відомі письменники та критики: Є. Кононенко, А. Кокотюха, М. Ревакович, К. Родик, Л. Таран, Наталія і Валерій Лапікури, О. Ірванець. До дискусії долучилися Т. Денисова, С. Філоненко, Р. Тхорук, Л. Демська-Будзуляк, Д. Айдачич, О. Сінченко, О. Михед.

Попередньо учасникам круглого столу було надіслано низку запитань, винесених на обговорення. Серед них такі: масова література – це психологічна розрядка чи даремна трата часу? Масова література для Вас – це синонім тривіальності, популярності, комерційного проекту? Письменницька індивідуальність в умовах серійного виробництва: чи погоджуєтеся ви з твердженням, що україномовна масова література менш конкурентноспроможна в Україні, ніж російськомовна? Як Ви бачите перспективи розвитку масової літератури в Україні? Відповідаючи на поставлені запитання, дискутуючи і сперечаючись, учасники круглого столу, зрештою, дійшли висновку, що масова література – явище поліфункціональне: вона лікує неврози, українізує, популяризує, знайомить із класикою, розважає. Круглий стіл став дискусійним клубом, де мали змогу виступити зі своїми пропозиціями, візіями, сумнівами й письменники, і критики, і представники літагенств. Як наголосила Т. Гундорова, у процесі цього обговорення важливо було знайти точки дотику між теоретичними концепціями, виробленими науковцями, і практичними пропозиціями та рішеннями, запропонованими актуальними письменниками. Доповіді й матеріали круглого столу планується опублікувати окремим виданням.

Симпозіум став спробою осмислити зони контакту, що пролягають між літературою та масовою культурою, адже між ними не існує залізної стіни, а розгортається постійна взаємодія. Інтердисциплінарний підхід дозволив науковцям говорити про масову літературу як складову культури загалом, розглянути її багатоплановість, зв'язки і взаємодію з високою літературою, а також кіномистецтвом, театральними постановками, музичною творчістю, телебаченням. Дискусія, яка відбулася під час круглого столу, дала змогу поглянути на проблеми написання й дослідження масової літератури з позиції письменника, літературознавця, критика, видавця.

Отримано 30 листопада 2010 р.

*Людмила Бербенець
м. Київ*

ЮВІЛЕЙ КИЇВСЬКОЇ ПОЛОНІСТИКИ

Вересень нинішнього року став для кафедри полоністики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка ювілейним. Десятиріччя її існування ознаменовано Міжнародною інтердисциплінарною науковою конференцією “Польсько-український бюлетень”: європейська традиція діалогу культур” (Київ – Ірпінь, 22-24 вересня 2010 р.). У її роботі взяли участь учені з багатьох міст України, Польщі (Варшава, Краків, Гданськ, Жешув, Люблін, Лодзь, Ченстохова), Німеччини, Італії.

З вітальним словом до присутніх звернулися директор Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка *Г. Семенюк*, Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Польща в Україні *Я. Ключковський*, ректор Національного університету державної податкової служби України *П. Мельник*, Генеральний Консул Республіки Польща в Києві *Р. Вольський*, голова Української Всесвітньої Координаційної Ради *Д. Павличко*, директор Польського інституту в Києві *Я. Годун*, ректор Бердянського університету менеджменту і